

כף זכות

"והוי דן את כל האדם לכף זכות"

גליון מס. 103 | פרשת לך תשפ"ה | יו"ל ע"י מערכת 'קובץ גליונות' | k.gilyonot@gmail.com

הבן יקיר לי

לאביו 'מתי גומרים כבר?' ופשוט לא היה מסוגל לשבת על מקומו. הוא דפק בכיסאו, הרעיש, צחקק, ובאופן כללי לא נראה היה כי הוא מסוגל לעמוד בצפייה הפשוטה מילד בן תשע או עשר המגיע להתפלל שחרית בבית הכנסת...

ריחמתי על הילד, שנראה היה אומלל, וריחמתי גם על ר' יצחק, שסבל את הבזיונות הללו בשתיקה. אבל יחד עם זאת לא יכולתי להבין מדוע הוא אינו מאפשר לילד לצאת החוצה לכמה דקות כדי לפרוק את מרצו הרב ולהתרענן מעט, כך שיוכל לחזור לבית הכנסת ולהתפלל כבן אדם?

מדוע במקום זאת הוא גורם סבל משמעותי לכל אלו שיושבים בספסלים סביבו, ושרק מפני כבודו אינם אומרים לו דבר?

ותמיהתי גברה עוד יותר כאשר לאחר סיום התפילה, ראיתי כיצד הילד המדובר מציק לילדים אחרים ומדבר בשפה שאינה מתאימה לילד טוב ומחונך, ואביו – שדרש ממנו לשבת בבית הכנסת – אינו מעיר לו על כך!

"זה מה שקורה כאשר שמים דגש רב מדי על עבודת השם בתחום אחד בלבד – "חשכתי לעצמי בתרעומת, "כתפילה מצייקים לכל המתפללים מרוב צדיקות, ואחרי התפילה כבר אין אנרגיה למנוע מן הילד להציק לילדים אחרים מתוך שובבות!" אבל לאחר מכן התעשתתי, והחלטתי שעלי לדון את ר' יצחק לכף זכות.

לאחר שהות של קרוב לשמונה שנים בארצות הברית, ליד הוריה של רעייתי, שבתו ארצה לביקור ושכרתי דירה לשכירות לא רחוק מן האיזור בו התגוררו הורי בילדותי. נהניתי והתרגשתי לפסוע עם ילדי ברחובות המוכרים בהם השתוללתי והשתובבתי כאשר הייתי ילד, להכיר להם את הגינות הציבוריות ואת חנות המכולת, שאומנם השתנתה מאוד במשך הזמן שחלף אבל עדיין נותרה בעיני אותו מקום קסום כשם שהייתה כאשר הייתי מגיע אליה ובידי המזיעה קמוץ מטבע בן חמישה שקלים, בעזרתו אוכל – להרגשתי – לרכוש לי כל מנעמי עולם...

גם השיבה אל בית הכנסת בו התפללתי כילד ונער ציער הייתה מרגשת ומלאה נוסטלגיה, אולם את הנאתי מתפילת השבת הראשונה במקום – הפריע דבר מה...

הייתה זו התנהגותו של אחד מנכבדי בית הכנסת, ר' יצחק אכנה אותו, יהודי נכבד מאוד אב למשפחה ברוכה שבה למעלה מעשרה בנים בטווח גילאים רחב, שעסק רבות בחינוך ילדי תשכ"ר. ר' יצחק זה – זכרתי עוד מילדותי – היה אדם קפדן במקצת, ותמיד דרש מילדיו לשבת לצידו לאורך כל התפילות. ילדיו-חברי שהיו דומים לאביהם באופיים אכן ישבו והתפללו יפה גם כאשר בני גילם השתעשעו בחוץ, אבל הילד שישב כעת לצידו של ר' יצחק... אמנם התפלל שחרית יפה, אבל כבר באיזור חזרת הש"ץ איבד כליל את סבלנותו... כל רגע לחש

האם תוכלו, קוראים יקרים, לעזור לי במשימה הזו?

יש לכם סיפור על כף זכות? שלחו לנו! | אימייל: k.gilyonot@gmail.com

ממכתבי הקוראים

"מה הם עושים עם זה?" תהינו, "אולי הם מנסים לאתר עתיקות למכירה?"

אבל מחברות של ילדים ודפי שכפול של בנות סמינר בטוח אי אפשר למכור, והאנשים הללו הכניסו גם דברים כאלה אל תוך מכונתם.

"אולי הם ושלום הם רוצים להשתמש בנייר למיחזור?" עלה בנו רעיון מטריד אחר, אבל אם כך, מדוע הם לא לקחו ערמת עיתונים חנימיים שהיו מונחים על הגדר ממש מולם?

התחלנו לחשוב מה יכול לגרום לאנשים כאלו לבוא ולקחת את הגניזה, הם עבדו קשה, במשך זמן יחסית ארוך אפילו שלא היו כל כך צעירים... הרבה זכות העלון המיוחד שמלמד איך לדון לכף זכות בצורה הטובה ביותר השתדלנו למצוא צידוק הגיוני כלשהו להתנהגותם.

אנחנו גרים בצומת מאד מרכזית בעיר בני ברק, ותחת הבית שלנו יש מתקן של גניזה.

יום אחד הסתכלתי בחלון וראיתי זוג אנשים שלא נראו דתיים, שהגיעו עם רכב, והתחילו לקחת כל מיני דברים של גניזה שהיו ליד המתקן (לא בפנים), הם לקחו הרבה ארגזים שאנשים הניחו ליד המתקן וגם כל מיני דפים קדושים שנפלו מהמתקן של הגניזה. זה היה נראה ממש מוזר, מה פתאום אנשים שלא נראים שומרי תורה ומצוות, מה להם ולגניזה?

הם לא לקחו זבל, רק גניזה ולכן זה היה ממש מוזר, הם מילאו את הרכב שלהם עד שכבר לא היה מקום, ועד שהמדרכה ליד המתקן הייתה ריקה מרפים ואביוני קדושה.

לאחר כמה דקות ראינו את אחד השכנים מדבר עם אחד מהאנשים הללו, ושמע מפייה סיפור מרגש ממש: האנשים הללו גרים במקום בו לא עולה כסף לשים את הגניזה במתקנים, וכאשר הם עברו ליד הבנין שלנו וראו את הגניזה מפוזרת סביב המתקן שעלה על גדותיו - הם החליטו שהם לא נותנים לגניזה ככה להתגלגל על הרצפה בכזה בזיון, הם אספו דף דף, ניר ניר ולא פספסו אף אביוור על מנת שלא

יתגלגלו כך על הרצפה, והכניסו אותו אל תוך רכבם כדי להביא הכל לעירם ולגנוז הכל שם.
התרגשנו מאוד מהסיפור וגם מכך שבזכות העובדה שניסינו לדון אותם לכף זכות, ניצלנו מלדון אנשים טובים אלו לכף חובה!
תודה רבה!
א.ג.

כל אחד והפקאלה שלו – פתרון הסיפור שהופיע בגליון חג הסוכות

בגליון הקודם שמענו על מתח גדול שנושא מספר הסיפור בליבו, בשל העובדה שבשכנות משפחתיות – מביא אחיו שקיות גדולות, גדושות ממתקים, לילדיו – ואינו מעלה על דעתו להתחשב בילדי המשפחות האחרות הנוכחים גם הם בבית ההורים, ש'מתגרים' מאוד ממראה הממתקים הללו.

מאז היו ילדיו של אחי קטנטנים – נשאתי את הכעס הזה בליבי והוא הלך ותפתח, מאפיל על כל הקשר ביננו. כיוון שמלכתחילה כעסתי על אחי כיוון שלא השיב לי 'מידה כנגד מידה' על הפעמים הרבות בהם הצעתי לו עזרה, והרגשתי כי הוא אינו חושב על הזולת ואינו מגלה טוב לב ספונטני, כשם שהיה רגיל לעשות בעודו בחור, וכשם שחונקנו שנינו, ראיתי בשקיות הממתקים התפוחות עם הסתובבו ילדיו הוכחה נוספת לאטימות ולחוסר הרגישות שפיתח.

"לא צריך לעשות עסק מכמה ממתקים", ניסתה אישתי להרגיע אותי, "ובכלל, גם אם היו לנו אמצעים כלכליים כמו שיש להם – לא הייתי נותנת לילדים שלי להכניס לגוף הקטן שלהם כל כך הרבה ממתקים מזיקים! הילדים שלנו יודעים כמה אנחנו אוהבים אותם, אתה לא צריך לחשוב שהם עורכים השוואות עם ההורים של בני הדודים..." דבריה האחרונים נאמרו בכריזמה, אולם אני לא צחקתי כלל.

הגיעו הדברים עד כדי כך, שהעדפתי לא להתארח איתו בשכנות בכית הוריי, ואפילו בחגים השתדלתי לוודא בכל פעם כי גניע יחד עם משפחות אחרות, ולא עם משפחתי. השתדלתי, כמוכן, לעשות זאת בתיחכום, כך שאמי לא תרגיש שהדבר מכווון ולא יגרם לה צער, וכך חלפה שנה שלמה (!) מבלי שנפגשנו ולו לשבת משותפת אחת.

אבל, למרבה הפלא, בכך שהתרחקתי – לא הצלחתי להשתיק את הכאב שבליבי, להיפך, הוא הלך וגבר, והתחלתי מתרחק מאחי גם באירועים משפחתיים אחרים, כשאני מחפש לעצמי תמיד אחר המקום המרוחק ביותר ממנו שאוכל לשבת בו. וחש את עצמי אציל נפש על כך שאיני מטיח בפניו את עלכוני וצערי, ואת דעתי המדויקת על התנהגותו.

"אתה עובר ככזונה מקום בכל פעם שאני נכנס?" שאל אותי אחי כאשר יצאנו משמחה משפחתית כאמצע אולול, "למה שאעשה כזה דבר?" השבתי לו בשאלה, "יש לי סיבה לעשות דבר כזה?"

"זה... נראה שאתה כועס עלי", לראשונה מזה הרכה שנים ראיתי את אחי נבוך, "גם לא נפגשנו המון זמן אצל ההורים".
העדפתי להתחמק, אבל הוא לחץ: "ניפגש בסוכות?" הוא שאל, "אמרתי לאמא שאני אתאים את עצמי אליך, מתי שאתה תבוא, אבוא גם".

"ותביא איתך שקיות ענקיות וגדושות ממתקים שאין ילד שיכול לעמוד בפניהם?" הייתי ציני.
"בהחלט", הוא אמר, "ברור".

"מה כל כך ברור כזה?" כעסי עלה והצית אותי.
"שאביא ממתקים, כמו תמיד. שיהיה לילדים נחמד כצהרים".
"לילדים שלך, אתה מתכוון". עדיין הייתי שבו בתפיסתי הראשונית.

"מה זאת אומרת?" הוא היה נבוך, "הילדים שלך לא נהנים?"
"ממה בדיוק הם אמורים להנות?" החזרתי לו בשאלה, זועם כולי.
"להיפך, הם סובלים. אתה יודע כמה הבטחות אני צריך להבטיח להם בכל פעם מחדש כדי שלא יתחננו לילדים שלך לקבל קצת ממתקים?"

"אתם לא נותנים לילדים ממתקים?" הוא באמת לא הבין, "נהייתם צמחוניים? אבל את הממתקים שסבתא מחלקת הם כן אוכלים!"

"את הממתקים שסבתא מחלקת", הדגשתי את המילה האחרונה.
"ומה ההבדל בין הממתקים שסבתא מחלקת לממתקים שלנו?"

"שאת הממתקים שלכם הילדים שלך אוכלים לבד, וסבתא מחלקת שווה כשווה לכולם".

"הילדים שלנו אוכלים לבד?" הוא היה מזועזע, "במבח ככמות שמספיקה לשלוש משפחות לשבועיים?"

"ושוקולדים, וכל מיני מציצות יוקרתיות וטופים המוצים וכאלה בטעם שוקולד – " מניתי את הממתקים שהענימו יותר מכל את רוחם של ילדי.

"אבל - - -" הוא גמגם, "הבאתי תמיד מספיק לכולם! והשקיות תמיד נגמרו עד תום, שום דבר לא נשאר!" הוא אחז בראשו, "אתה רוצה להגיד לי שהילדים שלי אכלו את הכל לבד? ואני כבר שנים מנסה להבין לאיזה מוצר מזון בבית של אמא הם רגילים, ולמה בכל פעם אחרי שאנחנו מתארחים אצלם הם מקיאים במוציאי שבת!"